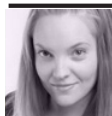

LÆRIR SEG AT

LIVA VIÐ
SJÚKUNI

– TAÐ **RINGASTA** ER, AT TAÐ **SÆST** IKKI Á MÆR, AT EG ERI **SJÚKUR**, OG TÁ EG SO SIGI **FÓLKI**, HVAT MÆR **BAGIR**, TORA TEY **ILLA** AT SPYRJA INN TIL **SJÚKUNA**. SOLEIÐIS SIGUR 37 ÁRA GAMLI **KÁRI HORN**, SUM Í FJØRÐ FEKK **STAÐFEST** TARMSJÚKUNA **COLITIS ULCEROSA**, SUM UMLEIÐ 700 **AÐRIR** FØROYINGAR EISINI **DRAGAST** VIÐ. – ALT MÁ LEGGJAST TIL **RÆTTIS** EFTIR **SJÚKUNI**, MEN TAÐ **LÆRIR** MANN EISINI, SIGUR **KÁRI HORN**

SAMRØÐA

Rannvá G. Fossaberg
rannva@socialurin.fo

Altíð troystur, í ringum lag, onga orku og ongan hug at vera sosialur.

Soleiðis lýsir 37 ára gamli Kári Horn seg sjálvan, soleiðis sum hann var fyri skjótt einum ári síðani, áðrenn hann fekk staðfest eina av vanligastu tarm-sjúkunum í Føroyum, Colitis Ulcerosa.

Talan er um eina sjúku, sum hevur stóra ávirkan á gerandisdagin og lívsgóðskuna hjá sjúklinginum, men við røttum heilivági og heilsugóðum lívsstíli ber til at liva eitt gott lív við sjúkuni.

– Tað, sum hevur stóran týðning fyri meg, er, at eg dugi at siga nei til uppgávur, tí strongd kann veruliga fáa sjúkuna at bróta út. Men tað er ikki altíð eins lætt at siga nei til spennandi uppgávur, teir dagarnar, tú hevur tað gott og ikki merkir stórvegis til sjúkuna, sigur Kári Horn, sum er úr Havn og dagliga arbeiðir sum hjálparfólk á einum dagstovni.

Hevði pínu og krampar

Tað byrjaði alt summarið í fjørð, tá Kári Horn byrjaði í nýggjum starvi sum bakaralærlingur.

– Fyri at siga tað heilt stutt, so hevði eg tað bara ikki gott. Hvørki sálarliga ella kropsliga, tí eg kendi meg alla tíðina illa fyri, men eg visti simpilthen ikki, hvat tað var, mær bagdi, sigur Kári Horn og heldur fram:

– Eg var óvanliga troystur og mátti sova í fleiri tímar, tá arbeiðsdagurin var liðugur. Í byrjanini hugsaði eg, at tað ivaleyst bara var tí, at eg var byrjaður í nýggjum starvi, nýggj fólk, nýggjar uppgávur og tær ymsu avbjóðingar, sum nú einaferð eru, tá tú byrjar okkurt nýtt, greiðir Kári Horn frá.

Hóast hann hevði verið í nýggja starvinum í eina tíð, var hann framvegis illa fyri. Pínu í búkinum, óupplagdur, í ringum lag og hevði onga orku til at gera nakað sum helst við familju ella vinfólki. Tað var serliga eitt, sum í stóran mun merkti gerandisdagin.

– Teir dagarnar, tað var ringast, gekk eg á vesi millum 25 og 40 ferðir um dagin. Tað sigur seg sjálv, at tað er torført at arbeiða, tá tú alla tíðina hugsar um, at nú skalt tú skjótt aftur á vesi, og tú veist, at fólkin rundan um teg hugsar eisini sítt, av tí at tú ikki veruliga fært nakað burur úr arbeiðinum, tí tú rennur til og frá í heilum, fortelur Kári Horn.

Tordi ikki til lækna

Alt summarið í fjørð og heystið við var Kári Horn framvegis plágaður av pínu í búkinum, og hann visti, at honum bagdi okkurt álvarsamt.

– Líðandi fekk eg tað verri og verri, og áðrenn eg visti av, hevði eg eisini ilt í liðunum og føldi tað, sum eg hevði influensu, sigur Kári Horn.

Hóast Kári Horn hevði gingið í nakrar mánaðir sjúkur og sjálvur kendi á sær, at honum bagdi okkurt álvarsamt, fór hann ikki til lækna.

– Onkursvegna kendi eg tað, sum at eg fór um nøkur persónlig mörk við at skula fara til læknan og blíva kannaður í endatarminum, tí tað visti eg, at lækkin var noyddur til. Tað var einfalda orsøkin til, at eg dróg læknavitjanina út sum longst, fortelur Kári Horn.

Eina sunnunátt í november mánaði gjørdist Kári Horn so mikið illa fyri, at mánamorgun visti hann, at hann noyddist til læknan.

– Lækkin kannaði meg, men kundi skjótt staðfesta, at eg mátti á Lands-sjúkrahúsið til neyvari kanningar. Rættiliga skjótt kundu lækarnir á sjúkrahúsinum staðfesta, at eg hevði tarmsjúkuna Colitis Ulcerosa, greiðir Kári Horn frá.

Hann sigur, at tað var ein stórur lætti at fáa staðfest, hvat tað var, ið

bagdi sær, og til eina viðtalu við læknan á sjúkrahúsinum fekk hann gjølla greitt frá, hvat hetta var fyri ein sjúka, og hvussu hann kundi læra at liva við henni.

– Eg hevði ongantið hoyrt um hesa sjúkuna og helt meg ikki kenna nakran, sum hevði Colitis Ulcerosa. Í roynd og veru helt eg, at eg var tann einasti føroyingurin við hesi sjúkuni. Men tað fann eg so útav, at eg ikki eri, sigur Kári Horn og sipar til tey umleið 700 fólkin í Føroyum, sum í lötuni hava somu sjúku sum hann sjálvur.

Veitraði venjara-starvinum farvæl

Undir viðtaluni við læknan á sjúkrahúsinum fekk Kári Horn millum annað at vita, at sjúkan verður í stóran mun ávirkað av til dømis skiftandi arbeiðstíðum og strongd.

– Lækkin segði mær ongantið, hvat eg skuldi, og hvat eg ikki skuldi, men upplýsti meira um, hvat mann sjálvur kann gera fyri at halda sjúkuni niðri og annars bara fáa tað betri sum heild, greiðir Kári Horn frá.

Tá samrøðan við læknan var av, visti Kári Horn alt fyri eitt, hvørjar broytingar máttu til í hansara gerandisdegi, skuldi hann nakrantíð fáa tað betri og halda sjúkuni niðri. Tí valdi hann at